

MARIEHOLM 20:AN

Medlemsblad för Marieholm 20 Eskadern Nr 99 Sommar 2025 Årgång 27

Tankar i sittbrunnen

När du läser detta hoppas jag att sommaren lyser i sin fulla glans och att du har sjösatt din Marieholmare och hunnit få några härliga dagar på sjön.

I skrivande stund pågår juni månads eskadersegling med 10 deltagande båtar som mest. Vädret har varit lite si och så men blev bättre de sista dagarna av seglingen. Själv blev jag förhindrad att delta då båten inte blev klar till eskaderstart.

Nytt nu är att du nu kan hitta ditt flottiljregister som PDF på Facebook-gruppen under fliken, "filer". Sex grupper finns publicerade där du kan hitta medlemmars båtar nära dig med namn hemmahamn mailadress och mobilnummer. Hoppas att du kommer ha nytta av flottiljregistret redan nu i sommar

Våren började ju inte alls så lysande utifrån väder och vind, det blev för många en trög start på vårarbetet. Själv fick jag, efter ett år på avbytarbänken och ett komplicerat benbrott förra året, en chock när jag lyfte på presenningen i slutet av april. Jag fann till min förvåning hela ruffen full av mögel och vatten! Allt som liknade lackat trä var möjligt och flagad. Skott och rufftak fullt av mögel.

Som tur var båtens ruff tömd på allt inför vinterförvaringen. Jag hade planerat att under förra vintern fixa båtrutorna som läckte, lagt en presenning som bara täckte ruffen och rutorna på ruffen. Vattnet hade via luckor i sittbrunnen letat sig in i båten. Dyra och arbetsamma lärpengar. Nu har

Årsmötet ägde rum i Flottans Mäns lokaler i Göteborg. Deras ordförande Kapten Claes Strömvall höll ett uppskattat föredrag om huvudsakligen Flottans Män samt om andra marina föreningar som befälsförbund och liknande. Berättade även om, den framförallt marina, upprustningen på västkusten.

Strömvall visade också ett bildspel där medlemmar ur Flottans Män besökte olika anläggningar eller personer, alternativt intressanta personer som besökte Flottans Män. Som bakgrundsljud till bildspelet hörde vi Flottans Mäns egen nykomponerade marsch.

Sjelva årsmötet drogs igenom "som vanligt", undantaget att vår ordförande var konvalescent och vice ordförande Agneta valdes till mötesordförande. Gunnar Riksén valdes in i styrelsen och Kent Mattsson fick ta på sig rollen som revisors-suppleant i ett år. Sittande styrelsemedlemmar fick förlängt förtroende och styrelsen beviljades ansvarsfrihet.

Efter mötesförhandlingarna avnjöts kaffe med kaka och tårta! Ordförande Jannes bättre och friska hälft, Eva, hade snickrat ihop inte mindre än tre fantastiska tårtor, alla prydda med Eskaderns emblem på topp! Tack Eva!

Claes

allt sanerats och tränredningen någorlunda slipats, jag oljar in den i år för att lacka nästa år.

Årets bryggmöte blev en trivsamt och lärorik kväll i Tumleheds båthamn, där vi tillsammans riggade på kassörens båt Passaross, Mats Jardin visade oss närvarande (dock få) deltagare hur riggen skulle justeras och sättas an, något som du kan läsa mer om i detta utskick samt i PDF på facebook-gruppen sida. Tack Mats för instruktiv kunskap som du delgav oss alla!

När nu båten är i sjön och mast och segel är på plats återstår en uppmaning om att förmedla din båtsommar i bild för kommande almanacka. Vi vill gärna att du förmedlar dina vardagliga upplevelser på sjön och i båten, när du seglar, går för motor, mekar, fiskar eller varför inte bara umgås i och runt båten. Fotograferar du med mobilen glöm inte att vi vill ha liggande bilder, detta för att få bästa foto vid tryckning av almanackan. Mejla bilderna till redaktören: claes.andersson@telia.com

Ha en go' båtsommar hälsar

Janne

Vi har glädjen att under perioden februari-juni hälsa följande medlem välkommen:

Karin Sobis i Vallda.

Vid periodens slut var antalet medlemmar 167 st.

Janne

Rapport från Arkösund; Marieholm M20 – perfekt i seglarskola för vuxna

Båten har stor sittbrunn - den tar tre elever – instruktören kan stå i ruffen. Varje elev har en klar uppgift: en rorsman och två gästar.

Instruktör och gästar

MS20 i NSS hemmahamn i Arkösund

Med MS 20 kan eleverna lära sig att segla båten och att köra den för motor.

Om det är blankt och motorn strejkar, går det bra att paddla båten med en åra eller enkelpaddel.

Båten sticker endast 0,9 meter. Med gynnsam belysning (medljus) ser man grunden (utkik på fördäck). Har man inte ekolod så duger en lång båtshake eller åra bra som "lod".

MS20 på land

Seglingen i MS20 och S20 är enkel jämfört med andra båtar. Storsegel och försegel är lätta att sätta och reva.

Under segling är båten styv och ska inte kränga mer än 15 grader – regleras med skoten. Båten har lugna rörelser jämfört med en jolle och för en nybörjare utan seglingsvana är det positivt.

Är det lätta vindar kan man testa genua eller spinnacker.

Hur förseglet spiras är en smaksak.

Nisse Strandman med elever. Nisse har båten med snyggaste spiran...

Om det friskar i ordentligt kan man reva några varv på storseglet och nyttja stormfock eller rulla in några varv på focken också.

Hårdare vind – revat några varv

Det är också bra att segla i en stor cirkel på fritt vatten för att pröva kryss, halvwind och läns (Akta huvudet!) särskilt i hårda vindar.

M20 är robusta, enkla och bra båtar. Småsystrar till IF-båten.

Nils Strandman (1927-2023) och Lennart Hellman (1925-2002) var tidigt ute med seglarskola för vuxna. Till en början var det mest kvinnliga deltagare -fruar och fästmöer till

vana seglare. NSS startade 1990 Seglarskolan för vuxna på begäran av dessa damer.

Mina synpunkter grundas på mer än 25 års erfarenhet som instruktör i MS20. Det har varit mest i Norrköpings Segelsällskap (NSS) ute i Arkösund.

Jag har även varit rektor för NSS Seglarskola för vuxna. Till stöd för eleverna har jag skrivit ett kompendium tillsam-

mans med Lennart Hellmann och Nils Strandman.

En erfarenhet som stått sig är att par bör delas i seglarskolan – det räcker med en instruktör ombord!

Lennart hade varit seglingsinstruktör för kronprinsen Carl Gustaf. (Numera kung och amiral).

Både Lennart och Nils var skickliga kappseglare

Håkan Wahren
Rektor emeritus

Ny i styrelsen

Jag heter Gunnar Riksén och bor i Kullavik söder om Göteborg.

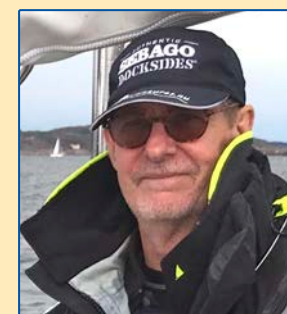
Jag växte upp i Alingsås och min kärlek till vattnet och segling började redan i unga år. År 1953, började jag segla med Sjöscouterna på sjön Mjörn. Där lärde jag mig grunderna i segling och utvecklade ett livslångt intresse för båtar och sjöliv.

1967-68 gjorde jag lumpen i Karls-

krona på Fortet Kungsholmen. Här utbildades jag till båtförare och minör, en erfarenhet som fördjupade min förståelse för sjömanskap och båtliv.

Efter många år med motorbåt och bara gastat seglingskompisar och varit med på långseglingar köpte jag år 2017 en MS20 och blev återigen "seglingsbiten". Sedan dess har jag köpt två skrotbåtar, renoverat dem, och skapat något helt nytt ur det gamla. Den sis-

ta båten jag renoverade (Maxi 87) blev så fin att jag valde att behålla den, så nu har jag två segelbåtar att njuta av.

Gunnar

Bryggmötet 2025...

...ägde rum onsdag 21 maj i snålblåst och kyla. Det är tvåra kast i vädret; dagen innan var det 25° och idag var det 9°! På Bryggmötet skulle vi avhandla riggning och till vår goda hjälp hade vi medlemmen Mats Jardin.

Kassören Björn ställde välvilligt upp med sin MS20 "Passaross" som demonstrationsbåt. Redan tidigt konstaterade Björn att vissa väsentliga prylar till riggen förkommit, det mesta ordnade sig dock genom ett besök i en affär som sålde rätt grejor.

Björn hade förberett genom att förtöja sin båt helt nära mastkranen och tagit fram masten. Nya vantskruvar monterades, mast och stående rigg inspekterades.

Efter att masten, med förenade krafter, kommit på plats tog vi rast i kylan för att tanka energi i form av grillad korb med bröd. Det var behagligt att värma händerna över grillen! Korven, som Stig grillade, smakade utmärkt! Hett kaffe och kaka efteråt var perfekt!

Dags att fortsätta! Nu tog Mats över och han gick igenom hur riggen ska ställas in.

Han redogjorde för hur hårt den stående riggen ska ansättas samt hur mycket masten ska lutas bakåt.

Mastens lutning akteröver mäts med hjälp av en tyngd fäst i storfallet. Rätt lutning får man om det är 37 cm mellan storfallet och masten på den punkt där bommen normalt är vid segling.

Ansättningen mäts med hjälp av tumstock. Med riggen ansatt, endast med handkraft, sattes en tvåmeters tumstock att vila mot pressningen i nedkant. I tumstockens övre ände fästes den med tejp mot vajern.

Med rätt ansatt rigg ska ett 4 mm:s gap finnas mellan tumstockens nedre ände och pressningen.

Utförligare instruktion finns i ett kompendium som Mats sammantält. Detta dokument kan hämtas hem om man är inloggad på Eskaderns Facebook-grupp.

Vi som hade långt att åka lämnade nu några tappra kvar i kylan och rullade hemåt. Björn fick hjälp att förtöja båten på sin vanliga plats och Stig städade upp efter grillningen. **Tack till alla som ställde upp och var med!**

Styrelsen

Riggtrimning

1 Vinterförvaring.

Efter nedtagning bör man rengöra masten noga och därefter lägga på polish, vax eller parafinolja. Masten skall förvaras luftigt och med likriktning nedåt. Undvik kontakt mellan den rostfria riggen och alu-masten.

Kontrollera riggen noga. Byt wire om en part gått av. Byt vanten parvis. Ingen rörelse får förekomma i vantspridarens bultinfästning.

2 Utrustning.

M20 har en partialrigg med svepta spridare som trimmas genom toppvanten och förstaget.

3 Trim vid brygga.

3.1 Kontroll av spridarna.

Kontrollera att spridarna delar toppvants brytvinkel i två lika stora delar. När masten ligger ned dras toppvanten längs masten från sin infästning i masttoppen till spridarfästet. Denna punkt markeras på vanten. Spridarnocken skall låsas vid detta märke. Kontrollera att toppvanten är lika långa.

3.2 Råta masten tvärskepps.

När masten står på sin fot på däckets stramas toppvante, akter- och förstaget så mycket att masten står. Undervant skall vara slaka. Unyttiga storsegelfällor till att mäta avståndet till två punkter symmetriskt placerade om båtens centerlinje på relingen. Kontrollera att mättet är detsamma på bägge sidor. Om mättet inte stämmer justeras med vantskruv så att avståndet är lika. Masten står då rak i sidled.

3.3 Justera mastens längsleppslutning.

Båten skall ligga på vattenlinjen. Fäst en tung vikt i storfallet för att mäta avståndet b som är sträckan mellan fallets skärning på bommen till mastens liksida. Om man stoppar vikten i en hink vatten dämpas svängningarna. Mastlängden P är 7,1 m. Mastens lutning beräknas genom b och P. Rekommenderad lutning är 3 grader vilket ger avståndet på bommen till 5,25 cm/m eller 37 cm. Justera förstagets längd så att b får mättet 37 cm. Akterstagets spänning påverkar mycket litet mastens lutning. Ökad mastlutning ger ökad lovgirighet.

3.4 Spänning i wire.

När man trimmar riggen måste man veta vilka spänningar man åstadkommer i materialet.

Ett sätt är att mäta wirens procentuella förlängning varvid man kan fastställa spänningen i procent av brottgränsen. Tejsa en 2-meters mätstock på toppvanten så att stockens ände exakt når ner till vantets ändstycke. Spänn sedan vanten jämnt på bägge sidor tills förlängningen mellan mätstock och ändstycke är 4 mm. En förlängning på 1 mm av wiren på de mätta 200 cm motsvarar en spänning på 5 % av brottgränsen. Vanten på M20 består av 4 mm wire för vilken brottgränsen är ca 1400 kg. En förlängning med 4 mm ger en belastning på $(4 \times 5 \times 1400/100) = 280$ kg.

Motsvarande för akterstagets 3 mm wire blir en belastning av $(6 \times 5 \times 800/100) = 240$ kg. Här tillåts en förlängning av 6 mm.

3.5 Spänna undervanten.

När toppvanten sträcks till 20 % av wirens brottlast (se 3.4 ovan) pressas spridarna framåt och skapar en längslepps masbøj. Samtidigt spänns förstaget. Denna masbøj regleras med undervanten som drar masten bakåt. Ju mer undervanten spänns desto mer reduceras masbøjen.

Mastens förböj är helt beroende av storseglets form. Segelmakaren bör kunna ge besked.

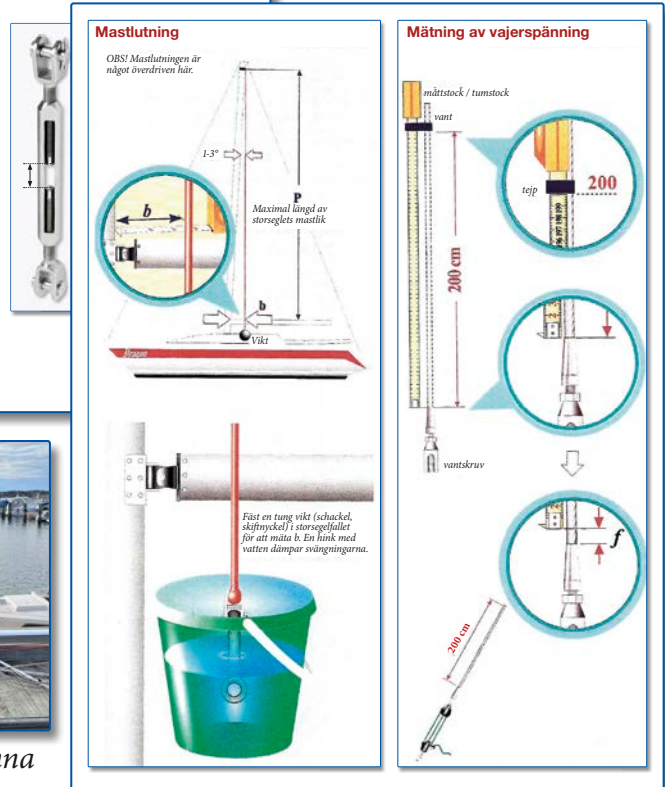
4 Eftertrimning.

Om båten är för lovgurig efter trimningen måste mastlutningen minskas genom att ta in mer på förstaget. Toppvanten skall vara lika mycket spänd på bägge sidor. Kontrollera toppvants spänning under segling genom att under kryss känna på lävanten. Det skall vara handsträckt och ej hänga och slänga. Är det för löst; ta in något varv på vantskruven på lävanten. Gör ett slag och ta in lika mycket på vantskruven på andra sidan.

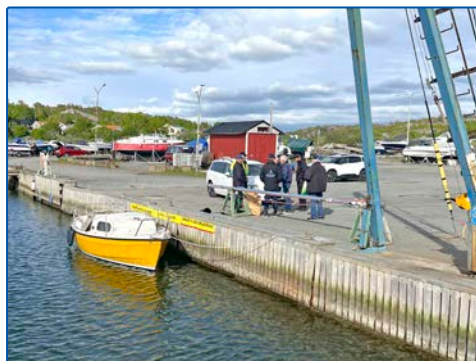
Göran Falke

Källor:
Kurs "Masttrim och riggsäkerhet" av SSK
"Segel- och Riggtrim" av Ivar Dalskäm

Denna tvåsidiga pdf kan hämtas hem från Eskaderns Facebook-grupp. Klicka på "Filer" och välj dokumentet "2025 Riggtrimning.pdf".

Björn hälsade alla välkomna till Tumleheds småbåtshamn.

Ett gäng (10) salta gubbar mötte upp.

Först påmastning med mastkran.

Mats och Kent sätter an yttervantet med tumstocksmetoden

Mats visar hur man mäter mastens lutning.

Stigs motorbyte - Etapp 3 Montering

Motorn är nu på plats och allt är uppkopplat och provkört på land!

Då MD7 har samma block som den gamla MD6:an så passade alla kablar, fästen, motorbädd och axlekoppling från tidigare, så det är en ren och fin installation som ser bra ut!

Nya motorkuddar, en "Black Jack" som axeltätning, nya sittbrunnsdräneringskranar (26 bokstäver...) gör båtlivet mindre komplicerat!

Hela idén var att göra båten enklare att hantera och slippa riskera läckage och lättare för ovana barn att använda båten själva!

Båten kommer att gå i sjön först efter midsommar pga andra aktiviteter, men rapport med provkörning i sjön kommer i nästa nummer!

Segla lugnt!

Stig

Komplettera ditt båtbibliotek

Original handbok. Nytryck av handbok, A5, häftad, 36 sid. 130 kr.

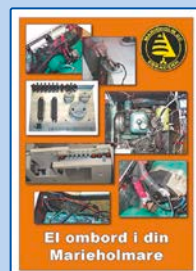
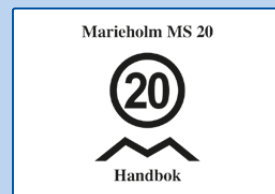
Kompletterande manual, 16 sid A5 helt i färg. Tips och trix för den som vill ta hand om sin M20:a på ett bättre sätt. 75 kr.

El ombord i din Marieholmare; 2v4-sid A5 helt i färg, om förslag på förbättringar och uppdateringar av båtens elsystem. 100 kr.

Vid beställning av två häften: fraktfritt. Annars tillkommer porto om 22:-.

Sätt in beloppet + ev. porto 22:- på PG 159 35 30-7 och märk med titel/ titlar.

För ytterligare info eller beställning; kontakta Björn: 0702-61 30 18 eller bj.he@telia.com

Aktiviteter 2025

Augustiseglingen 11-13/8, startar med kräftskiva vid båtklubben FRAM kl 18. Sedan segling i södra skärgården.

Tekniska mötet i oktober - november.

Håll utkik på Facebook och hemsidan för uppdaterad info.

Marieholm 20:an. Medlemsblad för Marieholm 20 Eskadern. Redaktör: Claes Andersson, Stenhuggareg. 26, 453 34 Lysekil, E-post: claes.andersson@telia.com. Tryck: Konsultkopia AB. Ansv. utg: Janne Fredriksson. PG 159 35 30-7, BG 479-7551